

навео је да се то покушава учинити са око стотину (!) документарних филмова новије продукције.

На тему ревизије историје предавање је одржала и проф. Дубравка Стојановић („Ревизија историје у постјугословенским земљама“), док је једном великом историјском догађају (раскид са Информбиroom) посвећен разговор са једним од актера кризе, Раифом Диздаревићем. Представљена је и нова књига Улфа Брунбауера *Globalizing Southeastern Europe. Emigrants, America, and the State since the Late Nineteenth Century*. У склопу пројекта *Јубиларна 2018. година у историјским и друштвеним расправама на постјугословенском простору* (уз подршку Немачке службе за академску размену – DAAD), који обједињује истраживаче са универзитета и института из Берлина, Копра, Пуле, Загреба, Сарајева, Београда и Скопља, као један од резултата пројекта презентован је и зборник, који ће ускоро изаћи у издању Средње Еуропе, под називом „Нове тенденције у историографији социјалистичке Југославије“.

Паралелно са огруглим столовима, у склопу *History fest-a* је одржана и докторска радионица која је посебно проблематизовала питање проучавања Југославије у докторским дисертацијама. Докторанди са разних страна света су представљали своје теме (укупно двадесет докторнада у пет панела) које су захватале различите области политичке и друштвене историје Југославије. Из Србије су своју дисертацију представили Давор Стипић (Однос према Холокаусту у социјалистичкој Југославији 1945–1991) и Немања Радоњић (Слика Африке у Југославији 1945–1991), обојица из Института за новију историју Србије у Београду.

Давор СТИПИЋ
Немања РАДОЊИЋ

Докторска радионица
Југославија и глобална 1968: контексти, перспективе, одјеци,
Пула, 29. 8. – 1. 9. 2018.

Између 29. августа и 1. септембра у Пули је одржана четврта по реду докторска радионица у организацији Центра за повијесна и културолошка истраживања социјализма при Свеучилишту Јурја Добриле у Пули. Ове године радионица је организована у сарадњи са пројектом *Јубиларна 2018. година у историјским и друштвеним расправама на постјугословенском простору* (руководилац проф. др Ханес Грандиц, са Универзитета Хумболт у Берлину, уз подршку Немачке службе за академску размену – DAAD), који обједињује истраживаче са универзитета и института из Копра, Пуле, Загреба, Сарајева, Београда и Скопља. Током трајања овогодишње докторске

радионице излагања је држало деветоро докторанада и седморо предавача. Организациони одбор радионице чинили су проф. др Игор Дуда (Свеучилиште Јурја Добриле у Пули), проф. др Радина Вучетић (Универзитет у Београду), докторандкиња Анита Бухин (European University Institute Florence) и докторанд Игор Станић (Свеучилиште у Загребу). Тема овогодишње радионице била је 1968. година у југословенском и глобалном контексту, поводом педесетогодишњице турбулентних дешавања како на плану студентских немира тако и комплексних друштвених, културних и политичких промена и потреса који су обележили седму деценију двадесетог века, а кулминирали у 1968. години.

Докторска радионица отпочела је 29. августа у вечерњим сатима уводним предавањима проф. др Игора Дуде, који је говорио о досадашњим искуствима и будућим плановима центра за истраживање социјализма у Пули, и проф. др Ханеса Грандица, који је отворио низ питања и проблема са којима се докторанди и истраживачи сусрећу током свог рада, упућујући на значај међународне сарадње као начина за њихово (делимично) превазилажење. Други дан радионице отпочео је предавањем проф. др Радине Вучетић на тему „Револуција једе своју децу: 1968. на филму“, која је говорила о културним и друштвеним приликама и политичкој, интелектуалној и уметничкој опозицији у Југославији крајем 60-их година, као и о ауторима филмова црног таласа, отварајући питање да ли је њихова критика државе и друштва била истовремено и критика система самоуправног социјализма или се задржавала у оквирима система. Професорка Вучетић је говорила и о феномену цензуре у Југославији, указујући на оштру реакцију југословенских власти према критици која је долазила са левице, односно из самог система. Докторанд Драган Батанчев са Универзитета Конкордија у Монреалу одржао је излагање о „Новим филмским таласима“, указујући на сличности, разлике и међусобне утицаје који су постојали међу новим филмским таласима током 60-их година 20. века. Марија Крнић, докторандкиња театролошких студија на Универзитету Ворвик, излагала је на тему “Intersecting ideologies in Performance of the ‘Play of Life and Death of Saints Syprian and Justina’ in 1968”. Представљајући своје истраживање о погледу и употреби овог комада о хришћанском учењу у односу на културне институције, додирнула је и теме цензуре и промоције домаће културе на Дубровачким летњим играма.

Послеподневна сесија је отпочела предавањем доц. др Амира Дурановића са Универзитета у Сарајеву на тему „Од Брионског пленума до студентске побуне: босанскохерцеговачке рефлексije“. Укрштајући директиве партијског и државног врха са извештајима локалних чиновника и реакцијама становника Босне и Херцеговине на Брионски пленум и смењу Александра Ранковића 1966, Дурановић је анализирао, с једне стране, однос савезног, републичког и локалног нивоа власти, а с друге, указао на комплексне политичке, друштвене и међунационалне односе у босанскохерцеговачком друштву уочи 1968. године. Докторанд Универзитета у Београду Немања Радоњић излагао је на тему „Демонстрације у Југославији

1968. и симболи Трећег света: из Трећег света, за Трећи свет“. Анализирао је учешће студената из ових земаља у студентским демонстрацијама, употребу симбола Трећег света међу југословенским студентима током 60-их година, као и актуелне теме и догађаје из Трећег света које су преокупирале југословенске студенте, учивши да су ови симболи и теме имали важну улогу током периода 1961–1968, припремајући југословенске студенте за побуну из јуна 1968, током које су, међутим, доминирале унутарјугословенске теме. Марко Марковић, докторанд Универзитета у Бечу, одржао је излагање “Belgrade was the world’: Discursive strategies for and against a globalized Yugoslavia during the Belgrade student protests of 1968”. Примењујући метод критичке анализе дискурса, Марковић је анализирао дискурзивне праксе учесника у студентским протестима у Београду 1968. и представника југословенских власти, закључујући да су постојале знатне разлике у дискурзивним стратегијама две стране.

По програму докторске радионице, у петак, 31. августа излагања су одржала двојица предавача и троје докторанада. Сарадник Хрватског института за повијест у Загребу др Марко Зубак је говорио о различитостима и политичком и идеолошком плурализму студентских покрета на југословенском тлу крајем 60-их и почетком 70-их, смештајући их у контекст друштвених, културних и идејних кретања у Европи тог периода. Докторандкиња на Универзитету у Сарајеву Аида Личина Рамић је говорила на тему „Студентске демонстрације 1968. године у Сарајеву у контексту босанскохерцеговачких друштвено-политичких прилика“. Том приликом је представила и један веома значајан, до сада неиспитан извор, снимак ТВ Сарајева и репортажу са улица у току демонстрација. Докторандкиња књижевности Универзитета у Београду Јелена Лалатовић је у излагању под насловом „И жена и студенткиња: (не)видљивост рода у омладинској периодици током Студентског покрета на Београдском универзитету“, анализирајући писање три београдска листа – *Студент*, *Дело* и *Видици* – закључила не само да су жене биле малобројне као ауторке и чланице уређивачких одбора часописа већ и да су слободна љубав и сексуално ослобођење, карактеристични за позне 60-те у Западној Европи и САД-у, у Југославији и даље биле табу, а сексистички хумор и конзервативни сексуални морал и даље доминантна одлика омладинске штампе у СФРЈ. Адте Хетеми, студент докторских студија на Универзитету у Генту, у излагању “Social Movements Between Demands for Social Change, Justice and Nationalism (1968)” указао је на националистичке захтеве студената у Приштини током протеста јесени 1968. као на дистинктивну црту у односу на захтеве студената у осталим деловима Југославије. Трећи дан радионице завршен је предавањем проф. др Хрвоја Класића са Свеучилишта у Загребу на тему „Тито и ‘68. Улога југославенског предсједника у унутрашњој и вањској политици 1968. године“. Професор Класић се, пруживши шири контекст спољнополитичких и унутрашњо-политичких дешавања, концентрисао на студентске демонстрације у јуну и интервенцију у Чехословачкој из августа 1968, улогу и потезе Јосипа Броза

у тим ситуацијама, закључивши да је једини победник 1968. у Југославији био сам Тито.

Последњи дан докторске радионице био је посвећен југословенско-немачким темама. Докторандкиња Универзитета у Београду Наталија Димић у излагању под насловом „Сва несрећа долази из Београда и Бона“. Дешавања у Југославији 1968. године у очима Бона и Источног Берлина“ говорила је о троуглу односа Бон – Београд – Источни Берлин током 1968. преваходно кроз призму немачко-немачког ривалства. Мартин Блазиус, докторанд на Универзитету Хумболт у Берлину, у излагању на тему “Critical Socialism(s) inside and outside ‘Real Socialism’: The Students’ Movements in Western Germany and Yugoslavia during the 1960” указао је на сличности, разлике и везе између студентских покрета у Западној Немачкој и Југославији, закључивши да, упркос привлачности југословенског система самоуправног социјализма за западнонемачку левицу, током саме 1968. године Југославија није била референтна тачка студентског покрета у СРН. Последње предавање на овогодишњој докторској радионици одржао је проф. др Улф Брунбауер из Регензбурга на тему “1968 and the Class-Factor: Labour Migration and Social Critique in Yugoslavia”, говоривши о феномену миграција и питањима која се намећу истраживачима ове појаве и посебно се осврнувши на историјски феномен југословенских радника на привременом раду у СР Немачкој.

Овогодишња докторска радионица у Пули је поред методолошких рефлексија и умрежавања докторанада који се баве Југославијом, што је већ постала традиција ове летње школе, тематски уоквирила истраживање и обележила сећање на 1968. годину.

Немања РАДОЊИЋ
Наталија ДИМИЋ

Међународна конференција *The Yugoslav Laboratory of Political Innovation: The Origins, Synthesis and International Influences of Self-Management Socialism*,
Научни и истраживачки центар Копар,
Институт за историјске студије, Копар, 10–11. 5. 2018.

У Копру је 10. и 11. маја 2018. одржана међународна научна конференција под називом *Југословенска лабораторија политичке иновације: порекло, синтеза и међународни утицај самоуправљања*. Конференција је окупила 22 учесника који су се фокусирали на наведене три главне тачке. Највећи број излагања односио се на анализу југословенског утицаја на